

Thema: taal en muziek

Muziek en taal zijn twee werelden. Met muziek kun je geen biertje bestellen, of uitleggen dat het station de tweede straat links is. Taal is juist bij uitstek wél geschikt voor het overdragen van zulke informatie.

Toch hebben taal en muziek ook veel raakvlakken. Talen hebben hun eigen ritme, hun eigen muzikaliteit. En van muziek wordt gezegd dat het in feite ook een taal is: de taal van het hart, of de taal van de ziel. Emotie uitdrukken in taal en in muziek gebeurt op een vergelijkbare manier: in beide gevallen spelen muzikale elementen mee als tempo, klank, volume en toon. En intussen worden er vaak fraaie pogingen gedaan om de indruk die muziek maakt, te vangen in taal – bijvoorbeeld in muziekprogramma's en recensies.

Om deze en andere dwarsverbanden draait het in dit nummer van *Onze Taal*, een themanummer over taal en muziek.

“Herken je geen structuur, dan haak je af”

Taalkundige en muzikant Dicky Gilbers over parallellen tussen taal en muziek

---

Hoe verwerken wij muziek in ons hoofd? En taal? Daar blijken grote overeenkomsten tussen te bestaan. Betekent dit dan ook dat luisteren naar muziek bijdraagt aan de taalontwikkeling? Is Bach bijvoorbeeld goed voor baby's?

Jan Erik Grezel

“**O**ns zoontje van 19 maanden is dol op praten, rijmpjes, liedjes en muziek – van carnaval tot Mozart”, schrijft een ouder op de website *Ouders online*. “Hij ‘speelt’ ook graag op de piano. Daarbij koppelt hij tonen aan waarnemingen. Zo slaat hij op de laagste toetsen van de piano en zegt, met lage stem: ‘Broem broem motor.’ Of hij doet iets met de hoge tonen, en zegt: ‘Vovel-tje.’” Naar aanleiding hiervan stelt een andere ouder twee vragen: Liggen muzikaliteit en spraak dicht bij elkaar? Heeft het stimuleren van het gehoor door muziek invloed op de spraakontwikkeling?

Het is een aantrekkelijke gedachte: laat een baby veel muziek horen, dan zal het met de taalontwikkeling ook wel gesmeerd lopen. Taal heeft immers wezenlijke elementen die ook kenmerkend zijn voor muziek: ritme, toonhoogte,

melodie en intonatie. Die elementen geven we extra nadruk als we met een zuigeling ‘praten’. Wát we zeggen is minder belangrijk dan de manier waarop. De muziek in onze stem zal een baby wel beter begrijpen dan woorden uit een woordenboek.

■ TALENT

De liedjes die we peuters laten horen bestaan meestal uit halve onzinninnetjes op rijm met een eenvoudige melodie. Maar ze gaan vaak een leven lang mee: “Hannes loopt op klompen, zimpe, zampe, zompe”, “Hop hop hop, paardje in galop.” En als een kind dat thuis niet hoort, dan krijgt het meteen in groep 1 van de basisschool met die versjes te maken. De hele klas zingt, klapt en beweegt dan op tekst en melodie. Taal en muziek gaan er hand in hand.

Zijn taal en muziek ook verweven in ons brein? Er zijn talloze voorbeelden